

2020

SANSKRIT — HONOURS

Sixth Paper

(Course - I)

Full Marks : 50

The figures in the margin indicate full marks.

*Candidates are required to give their answers in their own words
as far as practicable.*

Unit - I

(Marks : 25)

1. What is meant by the term 'Vyāsana'? How Manu defines Vyāsana? Analyse the opinion of Manu about the impact of Vyāsana. 2+4+4

Or,

Write a note on the utility of *Danda* as expounded by Manu.

2. Translate **any one** of the following verses into English *or* Bengali : 5×1

(a) न कूटैरायुधैर्हन्यादयुध्यमानो रणे रिपून्।
न कर्णिभिर्नापि दिग्धैर्नाग्नि-ज्वलिततेजसैः॥

(b) कार्यं सोऽवेक्ष्य शक्तिं च देशकालौ च तत्त्वतः।
कुरुते धर्मसिद्धयर्थं विश्वरूपं पुनः पुनः॥

3. अधोलिखितयोः श्लोकयोः एकस्य सुरगिरा व्याख्या कार्या। 10×1

(a) यस्य प्रसादे पद्मा श्रीर्विजयश्च पराक्रमे।
मृत्युश्च वसति क्रोधे सर्वतेजोमयो हि सः॥

(b) बकवच्चिन्तयेदर्थान् सिंहवच्च पराक्रमेत्।
वृकवच्चावलुम्पेत शशवच्च विनिष्पतेत्॥

Or,

4. अधस्तनेषु किमपि द्वयं संक्षेपेण आलोच्यताम्। 5×2

गिरिदुर्गः, आन्वीक्षिकी, षाड्गुण्यम्।

Please Turn Over

Unit - II

(Marks : 25)

5. How many types of 'Vidyā' are mentioned by Kauṭilya? Briefly discuss the utility of these branches of knowledge according to Kauṭilya. 2+10

Or,

What is meant by the term 'Indriyajaya'? Why 'Indriyajaya' is essential for an ideal king? Express the view of Kauṭilya related to the duties of an ideal king. 3+4+5

6. Translate into Bengali or English the following passages : 6½×2

(a) पितृपैतामहानमात्यान् कुर्वीत, दृष्टापदानत्वात् ते ह्येनमपचरन्तमपि न त्यजन्ति सगन्धत्वात्। अमानुषेष्वपि चैतत् दृश्यते – गावो ह्यसगन्धं गोगणमतिक्रम्य सगन्धेष्वेवावतिष्ठन्ते इति।

(b) कृतमहामात्यापसर्पः पौरजानपदानपसर्पयेत्। सत्रिणी द्वन्द्विनस्तीर्थसभाशालापूगजनसमवायेषु विवादं कुर्युः — “सर्वगुणसम्पन्नश्चायं राजा श्रूयते। न चास्य कश्चित् गुणो दृश्यते यः पौरजानपदान् दण्डकराभ्यां पीडयति” इति।

Or,

7. Write short explanatory notes on *any two* of the following : 6½×2

मात्स्यन्यायः, पूगः, छायानालिका, आटविकः।
